

Szerkesztőség:

PLEBÁNIA-HIVATAL,
 hová a lap szellemi részét
 illető közlemények kü-
 dendők.

Kéziratok vissza nem
 adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
 könyvnyomdája, hová az
 előfizetési pénzek, a hirde-
 tések és ezeknek díjai, va-
 lamint a felszólamlások kül-
 dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva egész évre 4 frt, fél-
 évre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám 8 kr.

Felelős szerkesztő:

VIZ ZOLTÁN

Kiadótulajdonos:

SZERDAHELYI JÁNOS

Hirdetmények:

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a
 kiadóhivatalhoz küldendők. Nyilttér sora 50 kr.

Az útjelölés.

(0) A község képviselő-testülete tudva-
 levőleg február hó 15.-re versenytárgyalást
 hirdetett a határban levő dülőutak, etc.
 kitűzésére. Lapunkban már régebben közölt
 pályázók közül, mint legkedvezőbb ajánlat-
 tevő, Hay Mór helybeli mérnök nyerte el
 a munkálatot, ki is azt még február hó
 végén meg is kezdette s a rossz időjárást
 leszámítva, folyton végezte s most már
 tudomásunk szerint annyira előre haladt,
 hogy már csak kisebb dolgok vannak hátra,
 melyeknek befejezése a legközelebbi hét
 végén várható.

A munkálatnak eredménye különben
 a határban való járkálás közben már most
 is látható, a mennyiben minden út és vak-
 dülő kövekkel, illetve fakarókkal van ellátva,
 amint azt a szerződés részletesen előírja.

Ezen leállított a kövekről és fakarókról
 mindenki megtudhatja majd, hogy hol kez-
 dődik és hol végződik a birtoka.

Hogy a rengeteg nagy munka így rövid
 idő alatt bevégeztetett, annak tulajdonítható,
 hogy az nagy erővel és nagy szorgalommal
 hajtattott végre.

Már most, miután a dolog technikai
 részét előadtuk, lehetetlen egy néhány szó-
 val ne reflectálnunk az egész dologra.

A dülőutak kitűzését nemcsak a minisz-
 teri rendelet és a mezőrendőri törvény teszi
 szükségessé, hanem megkívánja azt úgy
 az egyesek, mint a nagyközönség érdeke.
 Így legalább a szomszédok között folyton
 meg-megújuló mesgye-háborúk elfognak rész-
 ben simulni. Ezenkívül az utaknak a köz-
 lekedés megkívánta szélessége mindenütt
 meg lesz.

Mindenesetre nem érdektelen dolog
 ezen 50 év előtti állapotot most újra a
 természetben kijelölve látni. Sok érdekes
 dolgot tud meg belőle az ember. Megtudja
 például, hogy a szelei-út a tagosítási álla-
 pot szerint csaknem nyilegyenes, míg a
 mostani alakja bizony meglehetősen görbe,
 úgy hogy két tanya is esik ezen útvonalba.
 Egyes helyeken utak nyíltak, ahol most
 nem volt, pl. a határút a szelei úttól az
 ujszászi útig és a bicskei uttól a czeg-
 lédi utig.

Ime tehát a munkálat, mely hivatva
 van az uralkodó zavar helyébe mindenütt
 a rendet átplántálni, készen van; azt hisz-
 szük nemsokára felülvizsgálva lesz s azzal
 azután átadatik a községnek.

A község előljárási teendője lesz,
 hogy azt szigorúan végrehajtsa,
 nehogy a befektetett összeg csak arra való
 legyen, hogy a leállított kövek idővel el-

vesszenek, vagy bemohosodjanak, a faka-
 rók meg elrothadjanak s a mellett mindenki
 újra azt tehessé, amit akar.

Lehetetlen azonban, hogy bizonyos
 lehangoltság nélkül nézzük ezen munkálat
 befejezését. Ugyanis mi abban a véleminy-
 ben voltunk, hogy oly dolgot kapunk, a
 mely által a szomszédok között folyton
 megújuló mesgyevillongások fognak a napi-
 rendről letűnni. Mennyi kellemetlenség,
 mennyi idővesztés és mennyi pénzaldo-
 zatot tudnánk így megnyerni, ha ezen vil-
 longások elenyésznének. Hála Istennek ma
 már mi magyarok is oda jutottunk, misze-
 rint kezdjük átlátni, hogy: „a z i d ő
 p é n z.” — Mennyi tőkét repraesentál ezen
 az egyesek által haszontalanul a mesgye-
 villongások miatt elfecsérelt idő és pénz
 évtizedek alatt. Már pedig az egyesek va-
 gyonosodása a község általános anyagi jó-
 létével áll összefüggésben.

Nézetünk szerint ezen állapot úgy volna
 megszüntethető, ha minden egyes
 birtokos mesgyéje megjelöl-
 tetnék. Így mindenki tudná, hogy med-
 dig tart a birtoka. Már pedig látjuk, hogy
 a föld ára évtizedek óta mennyire ment
 felfelé és évtizedek múlva valószínűleg még
 mindig, ha nem oly arányokban is, de elő-
 reláthatólag emelkedni fog. Rendkívül fon-

TÁRCZA.**Apróságok
 a boszniai hadjáratból.**

Irta: FAZEKAS ALBERT.

Az 1878-iki hadjárat alkalmával sok apró-
 cseprő történet esett meg a magyar katonával.
 Ezek közül beszélek el néhányat az alábbiakban,
 remélve, hogy lapunk t. olvasói ez emlékekben
 némi érdekességet találnak annál inkább, mert nem
 az író képzelete alkotá azokat, hanem tényleg
 megtörténtek.

A XII-ik szekeresz osztályba voltunk beosztva
 mind a hárman jó pajtások. Különös véletlen
 folytán mindig úgy történt a dolog, hogy szemlére
 vagy előőrsnek mindig együtt mentünk. Talán
 innen magyarázandó az a tény, hogy habár val-
 lásra nézve nagyon különböztünk egymástól, a
 mennyiben én katolikus, Veres József református,
 Róth Jakab pedig zsidó volt, mindennek dacára
 a legjobb barátság fűzött össze minket és nem
 csak testvérnek hívtuk egymást, de meg is osztot-
 tunk egymással mindent, még a péterék fabriká-
 jából kikerült dohány-sankot (vulgo bagó) is.

Egyszer egy pompás napon éjjeli őrzület

után kifáradva és megéhezve haladtunk egy pus-
 táságon, melynek végét hatalmas erdő árnyalta
 be. Siettünk egyenes irányban a laktanyánkat ké-
 pező helység felé, előre örülve a pihenésnek, mert
 elképzeltük, hogy mily jól fog esni a fekete
 „Marcsi”, meg a szalonna és mily jól esne reá
 egy kis bor is, ha volna.

Amint így ábrándozva gyorsan siettünk czé-
 lünk felé, egyszerre csak a távolból lövések zaja
 hallatszik elő. Mi bizony nem valami jó képet
 csináltunk ehhez hárman, mert tudtuk kötelessé-
 günket, a mely szerint nekünk oda kellett menni
 és meggyőződést szerezni, hogy nem fölkelők
 vannak-e ott?

Kellemetlenül baktattunk kötelességszerűleg
 az erdő felé. Egy jó óra beletelt, míg oda értünk.
 Ekkorra már csend lett, a puskák pihentek és mi
 meglepetésünkre egy békés társaságra bukkantunk,
 a mely jó ízűen villásreggelit falatozott. Mindjárt
 tisztában voltunk a helyzettel, hogy itt nem fölke-
 lőkkel, hanem békés úri emberekkel van dolgunk.

Oda léptünk a körhöz, tisztelettudón hop-
 tákba vágtuk magunkat, úgy hogy már az ügy is
 kiéhezett gyomrunk czérna vékonyságra szorult
 össze bennünk.

Már kezdtem köszörülni a torkomat, hogy

megkérdezzem, hol az igazolvány, amint az urak
 közül egyik elkialtja magát:

— Hollá, itt van három magyar huszár!

E szavakra üdvözlétül a társaság felállott és
 hatalmasan megéljenzelt bennünket, azután pedig
 egyszerre mindenféle kérdéssel ostromoltak, úgy
 hogy egyszerre csak azon vettük észre magunkat,
 hogy egészen összevegyültünk velük. Azonban
 nekik sajnálatukra, nekünk pedig valódi fájdal-
 munkra a villásreggelinek már épen vége volt s
 minden sonka elfogyott és így nekünk nem ma-
 radt egyéb, mint egy nagy üveg nyakolaj (pálinka),
 a melylyel megkínáltak.

Én azonban tudtam kötelességemet és meg-
 szívelve amaz ismert közmondást, hogy „urakkal
 nem jó egy tálból cseresnyézni”, kértem az úri
 társaságot, hogy töltsék a felajánlott folyadékot a
 mi kulacsainkba, mert mi szivesebben iszunk
 azokból. Erre teli is töltötték készséggel mind-
 hármunk kulacsát, én pedig köszönetül érte enge-
 delmet kértem, hogy szíveségükért egy „tust”-ot
 mondhassak.

Miután biztosítottak, hogy szívesen meghall-
 gatnak, felemelve a kulacsomat, a következő rig-
 musokat mondtam el:

tos dolog tehát, hogy mindenki tisztában legyen birtokival. — Az előjáróság annak idejére meg is tette az erre vonatkozó előterjesztést, de a képviselő-testület akkor, valószínűleg más szempontból bírálva a dolgot, az egyes mesgyék kitűzésétől elállott. Itt tehát az ideje, hogy most már az egyes birtokosok szövetkezve egymással, az előjáróságot újra eme dolog megindítására kérjék fel.

Az esküdtbiróság intézményéről.

Miután a jövő évben az esküdtbiróság új jogokkal és szervezettel lép életbe, nem lesz érdektelen, ha eme fontos birói intézménnyel legalább nagy vonásokban megismerkedünk, annál inkább, mert ez tagjait a polgárság köréből fogja szerezni.

Voltak ugyan esküdtszékek nálunk eddig is, de azok ezen új esküdtbiróságokhoz képest csekély jelentőséggel bírtak, mert csupán a kir. ítélőtáblák székhelyén működtek. Tehát csupán 13 volt az országban s hatáskörük is csak a nyomtatvány utján elkövetett büncselekményekre terjedt ki. Jövőre minden törvényszéknél lesz esküdtbiróság és ezen új esküdtbiróságok hatásköre már nem csupán a nyomtatvány utján elkövetett büncselekményekre, hanem kiterjed a legnagyobb büntetésekre is és pedig minden olyan büntetésre, amelyre a büntető törvénykönyv legkevesebb 5 évi szabadságvesztés büntetést állapít meg; úgy hogy ezután a halálbüntetéssel sújtandó büncselekmények felett sem a törvényszékek, kir. ítélőtáblák és kir. kuria, hanem a fölesketett polgárokból alakított esküdtbiróságok fognak itélkezni.

Az esküdtbiróság az elnökkel együtt három birói tagból és tizenkét polgárból fog állani, akik a tárgyalás elején esküt tesznek és esküdteknek neveztetnek.

Az esküdtbiróság elnökét és ennek helyettesét a kir. ítélőtábla elnöke jelöli ki egy évre, a bírákat pedig szintén évenként a törvényszék elnöke rendeli ki.

Ahhoz, hogy valaki esküdt lehessen, bizonyos kellekekkel kell bírnia, mert nem minden polgár teljesíthet esküdtbirói szolgálatot, hanem csak az, aki azokkal a kellekekkel bír, melyeket a törvény az esküdtbiráknál felállít. Mindenkinél, aki esküdtbirói tisztet teljesíthet s akit e végből az alaprajstromba felvesznek, megkiváncsítják, hogy magyar honpolgár legyen, az alaprajstrom egybeállításának évében életkorának legalább 26-ik évét betöltötte és az állam hivatalos nyelvét, t. i. a magyar nyelvet, Fiumében pedig az olasz nyelvet, érti, azon írni és olvasni tud.

Édes, kedves galambocskám,
Csikó bőrös kulacsocskám,
Érted halok, érted élek,
Száz leányért nem cseréllek.
Bárcsak a feleségemmel
Téged cserélhetnék fel,
Hogy fiaikat, leányokat,
Szűlnél apró kulacsokat!

Erre olyan éljenzés lett, hogy a finom kezű úri társaság a két pajtást is, de különösen engem, mint szónokot, felkaptak és a levegőbe emeltek.

De minket ez az ünnepeltetés ki nem elégitett, mert bár száraz farkunk meg is lett locsolva, az éhség csak nem csillapodott, sőt mind hatalmasabban követelt kielégítést. Azért azután elbúcsúztunk és a laktanyára siettünk. A megteendő út még mintegy másfél órányi volt és egy falun kellett keresztül menni (Sztari Miasztó).

Itt megpillantva, hogy egy igen csinos házikónak a kéménye füstölög, így szóltam a többihez:

— Várjunk csak egy kissé! Majd itt szerencsét próbálok, hátha itt sikerül haragvó gyomrunkat kibékíteni.

Ezzel bemegyek és a szokásos „Bona deminyacze!”-val beköszönök.

Nem fogadja köszönésemet senki. Amint jobban körül nézek, látom, hogy bentebb egy család

Az általános kellekeken kívül azonban bizonyos különös kellekek is megkiváncsítják az esküdtképesekhez. Ezek két osztályba soroztatnak, az egyik bizonyos mennyiségű adófizetést, a másik pedig bizonyos fokú értelmi képzettséget követel.

Ha tehát valaki magyar honpolgár, 26 éves és a magyar nyelvet érti: adófizetés czímén esküdt lehet, ha legalább 20 korona vagyis 10 frt egyenes állami adót köteles fizetni, amennyiben pedig időleges adómentességet élvez, húsz korona egyenes állami adónak megfelelő értékű vagyonnal bír.

Ha az általános kellekek fenforognak — tekintet nélkül arra, meg vannak-e terhelve adóval vagy nem — értelmiségüknek fogva esküdtek lehetnek: a köztisztviselő, lelkész, a magyar tudományos akadémia tagja, tudor, továbbá az okleveles tanár, ügyvéd, mérnök, építész, hajós-kapitány, gazdász, gyógyszerész, vegyész, erdész, bányász, tanító, sebész, állatorvos, valamint az, aki a felsőbb művészeti vagy más felsőbb szakiskolát végezte, végül aki a középiskolai (pl. gymnasium) záróvizsgát letette. A középiskolai záróvizsga alatt az érteégi vizsgát kell érteni.

Ha valakiben a törvény által előírt és itt felsorolt kellekek az esküdtképeséghez meg vannak, azért olyan okok foroghatnak fenn reá nézve, amelyek őt az esküdtképeségből vagy az egész életére, vagy egy bizonyos időre kizárják.

Egész életére azonban csak az van kizárva az esküdtképeségből, aki nyereségvágyból eredő büncselekmény miatt jogerősen szabadságvesztés büntetésre volt elítélve. Nyereségvágyból eredő büncselekmény alatt nemcsak az ugynevezett vagyon elleni büncselekményeket (pl. lopást, csalást, rablást) kell érteni, hanem minden büncselekményt, amelynek rügője, indító oka nyereségvágy, vagyoni haszon reménye volt.

(Folyt. köv.)

Egy új permetező.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Az „Aranyosvidék” mult heti számában közölve volt, hogy egy új és igen olesó permetezőt mutatnak be, a gazdasági egyl. elnöksége és az érdeklődő közönség előtt.

Ez a bemutatás folyó hó 23-án d. e. a Szechenyi ligetben meg is történt a gazd. egyl. elnöksége és számos érdeklődő fel előtt, s mondhatom, hogy a próba elég jól sikerült. Bemutatott ugyanis Hegedüs József áll. kertésztanító egy saját találmányú, igen egyszerű, jól használható permetező gépet, az u. n. „vinczellér permetezőt”

Ez a gép áll egy közönséges cserép korsóból (kézben és hátán is hordható), a melyben permetező folyadék áll; ennek az alsó felén van egy nyujtványon a nyílás, melyre a gumicső illeszthető. Ezen cső egy fából és gumiból készült

nagy zajjal fogyasztja az első tál ételt. Egyidejűleg megpillantok az üres helyiségben, ahova bejutottam, egy jó tál túros csuszát. A nélkül, hogy valaki észrevett volna, felkapom a talált zsákmányt és szaladok vele pajtásaimhoz, akikkel együtt egy félre eső helyen ezt hihetetlen rövid idő alatt elfogyasztottuk.

Tudván azonban, hogy mi a becsület, mondtam Roth Józsefnek, hogy most már vigye vissza a tálat tulajdonosának s annak bevett tartalmát köszönje meg . . .

Képzelteti t. olvasóm ezt a jelenetet, mely ezután a bosnyák és Roth barátunk között lejátszódott, mert mire ő oda ért, akkorra már az egész ház mozgásba volt a tál fölkeresésére, egyik a házi ebet ütlegelte, a másik a gyanuba vett macskát nyakgatta. Amint azonban meglátták Jakabot az üres tállal, persze mindjárt ellene fordultak.

Mi azalatt markunkba nevetve távolból szemléltük a dolgot. Amint azonban a vad természetű bosnyák nép határt nem ismerve, fokozódó dühvel Rothra rontott, mi sem vettük tréfára a dolgot, hanem annál is inkább, hogy akkorra már az erdő szélén a mi municziós kocsink is megérkezett, segélyére siettünk.

szivattyú készülék segítségével, légsűrítés folytán ép úgy löki ki a folyadékot, mint a más szerkezetű permetező, a cső végén levő szóró készülék pedig egyenletesen szórja szét.

A gép képes a folyadékot 2—3 m. magasra is ellökni, s ha a szóró készüléket kivesszük, képes a folyadékot 5—8 m. magasra is felfölni, és így a magasabb fákat is könnyen meglehet vele permetezni.

Ez a találmány nagy hiányt van hivatva pótolni, mert olesóságnál fogva mindenki megszeresheti. A permetező gép teljesen felszerelve csak 5 frt. Kellő ovatosság mellett eléggé tartós és könnyen javítható, mert a romolható részek olesón kipótolhatók.

Én a gépet már jól ismerem, s a próbán is jelen voltam, s mint jól használhatót ajánlom, hogy minden kisgazda, a ki az eredeti Vermorell „Exeltiort” nem szeresheti meg, vegye meg ezt, sokat nyer vele; az a pénz, mit érette ad, vissza fordul a maga idején való permetezéssel. Olesóságánál fogva a fentaláló ezen gépnek adhatta volna a „Szegényember permetező”, nevet mivel minden szegény ember megszeresheti.

Ha e gépet valaki megvenni szándékszik, úgy Hegedüs József kertész-tanítónál szeresheti meg. (Áll. kertészet, Kis-Királyrét Torda.) A helybeli venni szándékozók, ha a gépet előlegesen megismerni óhajtanak: nálam megismerhetik, mivel a tulajdonos egy párt szíves volt szemléltetés végett nekem átadni. A kellő szemléltetéssel és magyarázattal bárkinek is igen szívesen szolgálok.

Torda, 1899. ápril 24-én.

Böloni István,
ref. tanító.

MI UJSÁG?

— **Névmagyarosítás.** Abonyi születésű szolnoki lakos Czirkó János nevét belügyminiszteri engedéllyel „Czikota”-ra változtatta.

— **Adókiivetés.** A kereskedők és némely iparosok harmad-osztályú keresetadóját az 1899., 1900. és 1901. évekre a mult héten, szerdán és pénteken vetették ki Czegléden. Mind a két nap egész karaván utazott át Abonyból, akik adóterhőknek megkönnyítését reménylették ettől a kirándulástól. De csalatkozva jöttek haza, mert biz ott a legnagyobb résznek meghagyták a régi adót a nyakán, sőt néhányét jól fel is srófolták, csak épen a nagyon elesetteknek engedtek, olyanoknak t. i. akik inkább már segélyt várhatnának az államtól. Ebben a nagy bajban még az volt a szerencsénk, hogy abonyiak voltak a kivető bizottságban; azok tehát tőlük telhető erélyességgel követelték a méltányos leszállitást. És ez jól esik, mert ha bár fizetni kell is, de vigasztal az a tudat, hogy a saját városunkbeliek mégis csak vé-

Ekkor már a mi szegény Jakabunk kénytelen volt az oldalán levő széles szekerészkesét használni és az elkeseredett csusza-ügyet személyes bátorságával rendezni a bosnyákokkal szemben.

Persze, amint mi is oda értünk, rövid idő alatt véget ért az egyenletlen küzdelem. Csekély dulakodás után egyszerre csak azon vettük észre magunkat, hogy egyedül vagyunk.

Ekkor behatoltunk az elhagyott épületbe, hogy onnan valamicskét magunkhoz kaparíthassunk. Ott benn azonban az a kellemetlen meglepetés ért minket, hogy az egész lakást üresen találtuk. Én mindennek daczára nem nyugodtam bele mindjárt a szomorú ténybe, hanem azután szétnéztem a piszkos udvaron is.

És ime, Uram Teremtőm, látom, hogy ott vagy négy kutya morog bosnyáku.

Oda megyek és örömmel látom, hogy a földből több zsákot kaparnak elő, a melyek mindenike tele volt pompás disznóhús-félével.

Azonnal „appell”-t kiáltok a legénységnek: — Utánam! Direkció a négy kutya!

Minden nehézség nélkül bevettük a disznóhús-várat, elvittük magunkkal a laktanyára és csaptunk olyan disznótort, hogy még!

delmezték, még pedig körömszakadtig védelmezték az abonyi adófizetők igazságát, méltányos érdekeit. Nagy volt a zúgolódás a miatt, hogy miért nem a bizottság jön Abonyba, miért kell 200 adózónak Czeglédre utazni. Ebben az irányban azt a felvilágosítást kaptuk, hogy törvény szerint a kivetésnek az adóhivatal székhelyén kell történni. Tehát vagy meg kellene változtatni a törvényt, vagy királyi adóhivatalt kellene hozni Abonyba. A kivetésnél Kostyán József, Lukács Gyula és Pintér Gyula bizottsági tagok voltak odaát Abonyból, kiknek erélyes, de minden irányban szigorúan igazságos magatartásáért az adózók általánosan köszönetüket nyilvánították.

— **Közgyűlés a városnál.** A lefolyt héten, hétfőn és kedden volt a város szűnviszsgáló közgyűlése. Az esős idő sokakat visszatartott a gyűléstől s e miatt kevés számmal voltak jelen. Megvizsgálták az 1898. évi számadásokat s azokat példás rendben és helyesen találták. Az összes vagyon (már t. i. készpénzben, értékpapírban, ingóságokban, fekvőkben és takarékpénztárba helyezve) 209,000 forint. Ebből fekvő vagyon 150,000 forint; takarékpénztárban van (helyezve) 33,000 forint, a többi részint készpénz, részint ingó vagyon.

— **Követválasztók összeírása.** A követválasztóknak azt a névjegyzékét, a melyik majd a jövő 1900. évre lesz érvényes, — ezen a héten készítik el és pedig szerdán, csütörtökön Abonyban, pénteken Töszegen, szombaton Törtelen fog működni a bizottság.

— **A helybeli r. k. iskolaszék** f. hó 7-ikén tartott gyűlése a már mult számunkban közölt tárgysorozat szerint folyt le. Világi elnökké egyhangulag ismét Gulner Gyula országgyűlési képviselő választotta meg, gondnokká Szombathy János és Király János, jegyzővé Várady János.

Az iskolai zárvizsgálatok ideje a következőképp lett megállapítva:

Junius 12-ikén d. e. I—II. vegyes iskola a központban. — III. Leányosztály. — D. u. IV. fiuoszt. — IV. leányosztály.

Junius 13-ikén d. e. V—VI. fiuo. — V—VI. leányosztály. — D. u. az ujszászi uti iskola két terme.

Jun. 14-ikén d. e. a czeglédi uti iskola, d. u. az erdőuti iskola.

Ugyanezen gyűlésen mutatta be Rithnovszky Antal kántori jeles képesítőjét, a melyet folyó hó 6-ikán Kassán szerzett meg magának az ottani tanítóképző intézet tanári karának e czélból püspökileg kiküldött bizottsága előtt.

— **Haszonbérleti árlejtés.** A helybeli ipartestület helyiségeinek, billiárd, kugli, kártya s a szálló helyiség jövedelmének haszonbérlete ez év október 1-én lejárván, azt pünkösdi másodnapján d. u. 3 órakor tartandó árverésen 3 évre újból bérbe adja.

— **Jótekonycélú műkedvelői előadás.** Abonyban, 1899. május 14-én vasárnap az Abonyi Lajos szobor alap javára a helybeli iparos ifjúság által adatik: „Viola vagy az alföldi haramia.“ Népszimű dalokkal 5 felvonásban. Irta: Báró Eötvös József után Szigethy József. — Személyek: Viola — Szatmáry Kálmán, Violáné — M. Varga Terézia, Pista fiuk (6 éves) — Danczkay György, Tengeli jegyző — Buzás Dániel, Tengeliné — Gyarmati Teruska, Vilma leányuk — Varga Erzsike, Lip-tákné, Violáné anyja — Siller Emike, Réthy, alispán — Szatmáry Károly, Réthy — Gergely Annuska, Elnök a törvényszéknél — Piros Béla, Ákos, Réthy fia — Halmi Károly, Macskaházy, ügyvéd — Piros Béla, Nyúzó, főbíró — Halmi Ferencz, Keniházi, esküdt — ifj. Molnár István, Peti cigány — Vörös László, Iezig zsidó — Molnár György, Mózes zsidó — Szatmáry Károly, Pandúrbadnagy — Rimóczi Lajos, Szakácsné — Molnár Honka, András betyár — Füredy Károly, Csillag betyár — Csibor Pál, Czifra betyár — Homokos László, Vándori, lelkész — Gelez Lipót, I. hajdu — Csizmadia Károly, II. hajdu — Rimóczi Béla, Törvényszéki bírák, fegyveresek, hajduk, vasvillások, zsványok, nép. — Helyárak: I. rendű páholy 2 frt 50 kr., II. rendű páholy 2 frt, oldal- és I. rendű körszék 80 kr., II. rendű körszék 60 kr., zártszék 50 kr., állóhely 20 kr. Jegyek előre válthatók: D. e. 9—11 óráig a színháznál, pénztárnítás 6 órakor. — Előadás után az Ipartestületben táncmulatság lesz, melyre az állóhelyi jegyek kivételével a többi jegyek érvényesek. Kezdeté este fél 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

— **A Garay János Társaság,** tekintettel a pünkösdi hétfői majálisra, f. hó 21-ikén, vagyis pünkösdi vasárnapján fogja d. u. 1/2 4 órakor a „Casino“ helyiségében nyilvános felolvasást megtartani, a melyen az értelmiség ez uton is meghivatik. Amint értesülünk, eddig a Társaság hat tagja tisztelettel meg bennünket látogatásával, de egyik-másik vendéget is hoz magával.

— **Szabad előadás a gazdák részére.** A Garay János Társaság tudós elnöke, Szászvárosi V. Jenő, pünkösdi vasárnap d. e. 11 órakor a „Kath. Olvasó-Egylet“ helyiségében egy igen tanulságos előadást tart „A holdoguláshoz vezető út“ czímmel, a melyre különösen felhívjuk gazdáink és egyebek érdeklődését.

— **A socialismus ellensége.** Ily czímmel kaptunk a helybeli kath. munkás-egylet egy tagjától levelet, a melyben leírja, hogy Bana Benő czeglédi városi pénztárnok, aki nagy szőlőtelepítést csinált a birtokán, mennyi keresetet juttatott az abonyi munkásoknak. Kimutatása a következő: 1898. márcz. 5-től május 15-ikéig 96 munkás keresett 3507 frt 24 krt., október 25-től nov. 30-ikáig 42 munkás 1048 frt 26 krt., 1899. márcz. 5-ikétől május 7-ikéig 60 munkás 2224 frt 76 krt. Összesen tehát szegény családapák keresetek aránylag rövid idő alatt 6780 forint 26 krt. Megemlíti még, hogy Vida Benedek volt a munkavezető és hozzá teszi, miszerint az ilyen országok szüntetik meg a socialismust, de nem az abonyi határban dúló discretio, azaz a ráadásul szerződésileg kikötött ingyen munka. Qui habet aures audiendi, audiat!

— **Majális.** Mint már lapunk mult számában jeleztük, f. hó 22-ikén (pünkösdi hétfőn) a „Kath. Olvasó-Egylet“ Tekepálya Társasága majális rendez. A közelebbi megállapodások ezek: A részvételi díj 1 korona. Akik a közös vacsorában részt akarnak venni, azok azt előre bejelentik s ezen a címen 60 krt. fognak fizetni. A vacsora egy pörköltből és egy fél liter borból fog állani. A helyiség a Harkányi-féle erdő lesz közel a csösz kunyhóhoz. Társas indulás 2/4-kor fog az egylet helyiségéből történni. A remélt tiszta jövedelem az egylet terheinek enyhítésére fog fordíttatni.

— **Összeírás az esküdtszéki bíróság ügyében.** A járás területén összeírt esküdttek száma községenként a következő: Abony 236, Tápió-Szele 138, Tápió-Györgye 57, Ujszász 85, Rékas 170, Töszeg 115, Jászkarajenő 257, Törtel 31, Kocsér 61. Összes 1159.

— **Betörés.** Folyó hó 8-ikán egy hosszú kezű ember jött a Szapáry-kastélyhoz a délelőtti órákban s kilesve az alkalmat, midőn özv. gróf Szapáry Lászlóné kastélyának udvarán senkit sem látott, bement az udvarra s befejezve egy ablakot, bemászott a szobába s onnan 2 csöví hátultöltő pisztolyt grófi czimerrel, 1 ébresztő órát, 1 esernyőt, 3 nadrágot, 2 mellényt, 3 pár cipőt és egy lepedőt ellopott. — A grófi háznál csak késő délután vettek észre a lopást, mire azonban a városházán jelentették az esetet, a tolvaj már el is fogatott. Ugyanis az említett napon Fodor András rendőrnök feltűnt, hogy egy gyanús alak a „Zöldfa“ kávéház közelében egyes tárgyakat árulgat. Kérdőre vonva kiderült, hogy Sere nevű kecskeméti illetőségű egyén volt, aki az általa lopott tárgyakból még csak egy pár cipőt adott el akkorra. Természetesen azonnal bekísértetett s a csendőrség a kecskeméti ügyészséghez eltoloncolta. — Az esetről szóló jelentés elismeréssel emlékezik meg Fodor András rendőr díszretes buzgalma- és ügyességéről, a melynek ez alkalommal is tanújelét adta.

— **Verekedések.** F. hó 5-ikén Abonyban Kállai (Bozsó) István, Weinstein Gábor pálinka mérésében összeveszett Janda Istvánnal, aki aztán egy 2 deciliteres pálinkás üveggel adott érveinek nagyobb nyomatékot, amennyiben ezt összeütkezésbe hozta Bozsó ábrázatával. Az ügy a járásbíróshoz tételét át. — Szelen valóságos kis háborút jelentezett egy öt tagból álló kompanyia, mely id. Kóté József, ifj. Kóté József és Kóté Máriát botokkal, vasvillával és doronggal az utcán minden ok nélkül megtámadta, súlyos testi sérüléseket okozva. A garázda népség méltó büntetését elvette.

— **Kanyaró.** E járványos betegség Rékas községben oly mértékben van elterjedve, hogy az iskolák bezáratását kérelmezték. Legjellemzőbb a dologban, hogy a szülők beteg gyermekeikhez sok esetben későn hívtak orvost, úgy hogy 80—100 is lehet beteg gyermek; a bejelentett 25-ből 10 halt el.

— **Lopások.** Tápió-Szelén a vasúti állomáson a minap egy zárt teherkocsit feltörték és onnan mintegy 160 kilogramm lemorzsolts kukoriczát és 7 drb üres székot elloptak. A tettest erélyesen nyomozzák. — Palesó István zár alatt tartott kamrájából és padlásáról apródonként fogott az ott elhelyezett élelmi készlet. Végre sikerült neki reájönni a dolog nyitjára, amennyiben ugyanis szomszédja, Szeles Mártonné gondoskodott róla, hogy kevesebb anyagi dologra kelljen felügyelnie. Ez az asszony, mint megállapították, álkulescsal járt be titkon a jelzett helyiségekbe s 1 1/2 év alatt mintegy 150 frt értékű búzát, lisztet és zsirt hordott el onnan. Bár tettét tagadta, de az álkules megdönthetetlenül bizonyított ellene, a melyet nála megtaláltak.

— **Ragályos lónyavalya a szomszédban.** Törtelen hivatalosan megállapították a minap, hogy a lovak közt kiütött a takonykór. E miatt bizonytalan ideig eltiltották a községen keresztül a kocsiközlekedést.

— **Öngyilkosság.** Mértén Péterné Bendő Julianna 58 éves nő Tápió-Szelén e hó 9-én a lakásán levő kúba ugrott és meghalt. Öngyilkossági oka gyógyilhatlan betegsége.

— **Szinészet Czegléden.** Miesey F. György, a kecskeméti színház igazgatójának társulata tegnap, f. hó 13-ikán megkezdte Czegléden előadásainak sorozatát „Jafet 12 felesége“ czimű új operettel. Egyelőre 21 előadás van tervbe véve.

— **Halálozás.** Czegléden április 30-ikán meghalt Piros József volt nyomdatulajdonos és tényleges könyvkötő, akit Abonyban is sokan ismeretek. A közbeesülésben állott iparos 69 évet élt s f. hó 1-én temettetett el az ev. ref. egyház szertartása szerint.

— **A tollszár megfogása még nem megbízás az aláírásra!** Ezt az elvet mondta ki a minap a kir. Kuria, mely egy felmerült eset alkalmából az alsóbb fórumok ítéletét megváltoztatva a felperest keresetével elutasította azon főérv alapján: hogy a törvény és bírói gyakorlat szerint a tollszár megfogását nem tekintheti megbízásnak az aláírásra. — Jó lesz ezt a jövőre megjegyezni, mert ezen az alapon az irni-olvasni nem tudó közönség érdeke megvédhető azon visszaélésekkel szemben, a melylyel egyes utazó ügynők és biztosító ágensek igyekeznek jogtalan módon maguknak jövedelmet szerezni.

— **A dohánykertészet érdekében.**

A m. kir. dohányjövedéki központi igazgatóság a dohánytermelők és dohánykertészek közli viszony szabályozása czéljából a dohánykertészek részére igazolványokat szándékozik életbe léptetni. A tervezet szerint a dohányosok könyvalakú igazolványt kapnának, a melyben a személyükre vonatkozó általános adatokon kívül az általuk végzett dohánytermelési munkálatok minősítése és a beváltásra általuk beszolgáltatott dohány mennyisége és minősége a beváltás eredménye alapján a beváltó hivatal által bevezetettnek, egyszersmind a dohánykertészek részére kiállított ezen igazolványok a dohánybeváltó hivatalok által törzskönyvesítettnek.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a tervezetet elfogadva kéri, hogy az igazolványban megfelelő rovat nyitassék arra, hogy a dohányoskertész kezelésének minőségére nézve a dohánytermelő gazda is megjegyzést tehessen.

A gazdasági egyesületek egyébként a dohányjövedéki igazgatóság e tervezetében a dohánytermelés emelkedését látják.

— **Állatbiztosítás.** Egy régi óhaja teljesült immár a gazdaközönségnek s állattartóknak az által, hogy egy nagy hézagpótló intézmény — az állatbiztosítás végrehalására megvalósult. Megalakult ugyanis Budapest székhellyel az Állatbiztosító-Társaság mint szövetkezet, a melynek élén olyan férfiak állanak, a kik minden tekintetben maguk is elég garanciát nyújtanak arra, hogy ez az intézmény felvirágozik.

— **Helyi érdekű szellemeskedések:** Mit mondhattak el a mult kedden a kath. pap és kántor, mikor az öreg Hirmondó András bácsit eltemették? — Azt, hogy annyi halottjuk volt az idei tavaszon, hogy még Hirmondó sem maradt.

Miben különbözik a számvevő a kántortól? — Abban, hogy az Képes, ez meg képesített.

Miért remélhető, hogy a pünkösdi hétfői majális alkalmával, ahol lapunk szerkesztője is részt vesz, senkinek sem fog a bor megártani? Azért, mert mind Víz-zel fogja inni a bort.

— **Az osztályorsjáték miniszterileg ajánlva.** A belügyminiszter azon okból, mert az állami sorsjáték jövedelme jótékony és közhasznú egyletek és intézetek segélyezésére lesz fordítva, különösen a községi jegyzők figyelmét hívta fel ezen sorsjegyek elárúsítására.

— **A jász-nagykun-szolnokmegyei általános tantestület „szolnoki járásköre”** május hó 6-án tartotta tavaszi rendes közgyűlését Szolnokon, a „Tanítók Otthona” nagytermében. A gyűlésen, mely Körössy György jkőri elnök elnöklése alatt tartatott — részt vett Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő s nagyszámú tanítóság vidékről is. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása után Magyaryné Nigrinyi Jolán szolnoki közs. tanítónő gyakorlati tanítást tartott a beszédértelem gyakorlatból, vonzó modorban ismertetvén a „tölgyfát” s annak hasznát. A kitűnően sikerült mintatanítást a nagyszámú hallgatóság méltó elismeréssel fogadta. Ugyancsak gyakorlati tanítást tartott Kovács Ákos fokorui tanító is a nyelvtanból. A magán és mással hangzókat, továbbá a szótagokat, szokat és mondatokat ismertette. E nyi tananyag egy órára kissé sok a jóból, s ezen véleményüknek a jkőri tagjai is kifejezést adtak elismervén egyébként az előadó tanító ügyes módszerét. Költő László mezőtúri tanító igen sikerült humorszerű felolvasást tartott a régi diák világból. A gyűlés befejezését a tisztújítás képezte, amikor egyhangulag a régi tisztikar választotta meg. Gyűlés után társas ebéd volt, amelyben a tanítóságon kívül részt vett Szolnok városának több előkelő tagja is.

— **Monarchiánk állatkereskedelme** az év lefolyt első negyedében elég előnyösen alakult. Különösen az állatkivitelről áll ez, mely tetemesen emelkedett. Kerek két millióra lehet tenni az értékszerinti többletet, mely a múlt évi hasonló időszak kivételével szemben mutatkozik. A számszerinti emelkedés 23.525 vágó állat. Figyelmet érdemel, hogy a kivitelben jelentékeny emelkedés a szarvasmarháknál észlelhető, a mely körülmény természetszerűleg az értékszerinti emelkedésre is nagy befolyással volt. A kivitt állatok túlnyomó részben a német birodalomba kerültek és csak egy pár darab ment Svájcba és Romániába, mely utóbbi állam újabb időben juhokat is exportál tőlünk. Márczius hóban 1246 darab ment Romániába, Svájcba 653, míg Franciaországba, hova eddig ezrével kerültek a juhok, különösen Magyarországból, az egész monarchia kivitele csak 315 juh volt. A kivitt még nagyobb számokat mutatna, ha a sertés kivitel, mely a múlt évben meglehelős nagy számmal szerepelt, ez idén nem csökkent volna. Az állatbehozatal az év első negyedében lényegesen csökkent, a mi a sertések kisebb behozatalában leli magyarázatát. Emelkedett azonban a szarvasmarba-behozatal. Az összbefozatal volt január—márcziusban 29.375 állat 1.547.381 frt értékben, a mi a múlt évi hasonló időszakhoz képest 11730 darabszerinti és 982.286 frtnyi értékszerinti esökkenést mutat. A huszbehozatal ebben a három hónapban 8361 mm. volt 315.879 frt értékben, a mi a múlt évhez képest 2417 mm. illetve 91.314 frtnyi minusedifferenciának felel meg.

— **Elektromosság a gabonában.** Az „English Mechanic” című szaklap az elektromosságnak a növényzetre gyakorolt befolyását tárgyalta. A kísérleteket éjjel végezték ivlámpákkal, rávetítvén az erős fényt különböző növényekre. Tíz évi folytonos próbálgatás azonban semmi különös eredményre nem vezetett. Legújában Semlin Lemstöm finnországi tanár még tovább ment, a mennyiben az áramot egyenesen az élő növényeken vezette keresztül. A kísérletnek nagy sikere volt, mert a fák, bokrok gyors növekedésnek indultak. Dr. Cook Cliftonból még előbbre haladt egy lépéssel. Ő egy kert egész talaját elektromos drótvázattal hálózta át s ennek folytán a virágfakadás, gyümölestermelés csodálatos bőséggel és gyorsasággal történt. De sőt a gabonaszemek elektromozása is kitűnő hatásúnak bizonyult a termésre nézve. Nemesek a mennyisége, hanem a minősége is nagyon megjavult. A mikor a környékben a parasztok meghallották a dolgot, mindnyájan vékaszámra horták Cook laboratoriumába a gabonát. Hogy lesz-e az elektromozásnak eredménye, azt az ideai termés fogja megmutatni.

— **A földművelő gazdák érdekében.** Hegedűs Sándor kereskedelmügyi miniszter igen üdvös rendeletet boesátott ki. Elrendelte ugyanis, hogy május hó elejétől kezdve a budapesti és bécsi gabona tözsdék árzárlatait ingyen megtelegrafálják a gabonatermő vidékekre, és pedig

nem csak a nagyobb piacczal bíró városokba, hanem minden városba és minden járási székhelyre. A közönség ezekről az árzárlatokról oly módon értesítetik, hogy a budapesti gabonatózsdá által hetenként háromszor (hétfőn, szerdán és szombaton), rendkívüli árváltozások esetén pedig más napokon is, a bécsi gabonatózsdá által pedig hetenként egyszer (szombaton) hivatalosan megállapított gabonai és terményárak as illető helyiségekben fennálló posta- és távirahivatalokkal táviratilag közöltetni fognak s a hivatalok e közléseket a hivatalos helyiség kapujára vagy ajtajára kifüggesztik. E hirdetések azután bárki ingyen megsemlélheti.

Miért nem irsz? Kétségbe vagyok esve. István.

CSARNOK.

Coki!*

„Kutyának mondja a magyar ember, ha kikergeti a szobából, a hová nem való és alkalmatlan, ezt az indulatszót. Parlamentbe nem való kutya. Kutya nem lehet törvényhozó. Ki a kutyával, ha betolakodika magyar országgyűlés termébe. Ez az értelme lehet csak és semmi más, ha valaki egy népképviselőnek odakiáltja: „coki!”

Igy okosodik a „Budapesti Hírlap” f. é. május elsején megjelent számának a vezércikke. Ha e hajmeresztő okoskodás helyes volna, akkor a magyar nép, az a vendégszerető magyar nép, ugyancsak rút színben tűnnék fel.

Ha valaki a magyar vendégszeretettel visszaélve kelletlenül tovább tartozkodik, mint vendég valahol, akkor e közmondás hallik: „Harmadnap vendégnek coki a neve.” — E közmondásból, — ha ugyanis a vezércikk okoskodása helyes volna — azt kellene következtetni, hogy a magyar nép a harmadnap vendéget már nem is embernek, hanem kutyának tartja!

A magyar nép az alkalmatlankodó vendégnek coki-kását főz. Ez a vezércikknek sajátos okoskodása szerint nem lehet más, mint kutyának való kása, holott csakis egészen ártatlan kitaláló-kása, semmi egyéb.

Mikor a magyar ember a vendégnek tudára akarja adni, hogy buesüzzék, akkor tréfálva így szól hozzá: „Igyuk meg a cokipoharat!” E cokipohárnak sines semmi köze a kutyához. Buesüpoarat jelent, semmi egyebet.

Ha a coki szóhoz, mint főhöz, a gat gyakorító képző járul, akkor a cokigat ige jö létre.

* Részlet a szerzőnek a Garay János Társaság 1899. ápr. 9-iki ülésén felolvasott: „Türje-e a magyar nyelv azt a sok idegen szót?” című értekezéséből.

Mikor a magyar ember így szól: „Cokigattam őt”, csakis ezt akarja mondani: „Nógattam őt, hogy menjen Isten hírével!”

Hogy a magyar nép a coki szóval nemesek állatot, hanem embert is nógat távozásra, arról meggyőződhetik mindenki az Akadémiának „Nagy szótára”-ból is, ahol az áll: „Czokigat. Czoki! üző szónak ismétlésével valamely állatot vagy embert kimenésre, kitakarodásra sürget.”

Mint hogy a coki szóval embert is lehet távozásra nógatni, ideje volna már „Abzug” helyett coki-t használni. Vagy oly csekélybe veszi-e a magyar ifjúság, a haza reménye, a magyar államnnyelvet, hogy nyilvános, utcai tüntetések alkalmával még hazafias fölháborodásának kifejezése végett is a német nyelvtől koldul szóalamizsnát? — Vajon nem kell-e a nálunk tartozkodó németországiaknak az „Abzug!” szó hallatára azt hinniök, hogy a magyar nemzet nyelve koldún nyelv, melynek még holmi „Abzug”-féle köznapi fogalomra sinesen szava? — Az „Abzug” szónak használata annál okatlanabb, mint hogy a coki-n kívül még más szavunk is van, a mely az „Abzug”-ot tökéletesen helyettesítheti, t. i. a „sipirel!” szó.

Kelt Budapesten, 1899. május 2.

Ponori Tők (Thewrewk) Árpád.

Szerkesztői üzenetek.

K. S. Budapest. Leveled megkaptam. 'gért látogatásodnak örülni fogunk. De hát azért a mi lapunkról sem kellene egészen megfedekezned. Avagy hores, mores?

Gyöngyössy Zs. Ujpest. Ha idejében ide vándorog a tárcza, úgy a pünkösdi számban meg fog jelenni.

Szilasi János Gusztó. Ujpest. Szép, hogy életjelt adsz magadról s örülnök a kilátásba helyezett munkálatnak. Uj lakcímeted azonban nem közölted s így nem tudom, hogy az újságot kézbesítik-e rendesen a régi címzéssel.

Van szerencsém a t. gazdaközönségnek permetezéshez ajánlani

I. rendű kék követ,

TANARONT, KECSKEMÉTI PORT és gyantalisztes port.

Rafia háncsot a legolesőbb napi áron számítok.

A közeledő nyári táncmulatságokra ajánlom Emerling-féle „Excelsior” fáklyáimat, továbbá confetti, serpentint, lamponok és mindenemű diszes tűzijátékjaimat.

Kiváló tisztelettel

ÖZV. HIRSCH IZRAELNÉ UTÓDA ABONY.

3-3

Köszönetnyilvánítás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvarmesterei hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót főherczeg rendkívül meg van elégedve az asbesttalppal bélelt cipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a cipésznel s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szaloncipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án.

KRAHL, huszárcapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbélű cipők kitűnőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17.

5-50

tisztelő híve
WEKERLE SÁNDOR.

Óvjuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyúkszem, sem izzadó láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.

Kettősvastagságu 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., GYERMEKEKNEK FELE.

Az asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállított.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

VISZONTELADÓKNAK MEGFELELŐ ÁRENGEDMÉNY.

Általános asbestárú-gyár betéti társaság Budapest, VI., Sziv-u. 18.